

A 1688/tillväxt

Tekijä(t):
Konservatiivinen ryhmä

Käsittelijä:
Kasvu ja kehitys Pohjolassa -
valiokunta

Dnro 16-00272-2

Jäsen ehdotus työmarkkinapolitiikasta nykyisessä pakolaistilanteessa

Ehdotus

Konservatiivinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne toimivat yhteisen keskustelun ja tehokkaan tietojenvaihdon järjestämiseksi siitä, miten maamme käsittelevät pakolaisten maahanmuuttoa, ja että sen tuloksena maat antavat yhteisiä suosituksia tarpeellisista uudistuksista ja poliittisista linjauksista.

että ne pyrkivät luomaan uusia ratkaisuja, jotka edistävät maahanmuuttajien pääsyä työmarkkinoille, ja kokeilevat ja tutkivat uusia tapoja sallia alhaisempien ammattitaito- ja osaamisvaatimusten matalapalkkatyö. Samassa yhteydessä voitaisiin pohtia matalapalkkatyön täydentämistä palkkatuella.

että ne pohtivat sitä, pitäisikö resursseja suunnata yhteiseen tutkimus- ja dokumentaatiohankkeeseen, jonka avulla pohjoismaisten tutkijoiden olisi helpompi tehdä analyyskejä pakolaisten maahanmuutosta, mistä olisi apua päättäjille kaikissa Pohjoismaissa. Pohjoismaiset benchmark-vertailuanalyysit ja parhaat käytänteet kootaan yhteen ja dokumentoidaan.

Taustaa

Lähi-idästä saapuvat turvapaikanhakijat pakottavat kaikki Pohjoismaat arvioimaan kriittisesti työmarkkinapolitiikkaansa. Siinä, että maihimme saapuu maahanmuuttajia ja että olemme jo pidemmän aikaa keränneet kokemuksia maahanmuuttajien integroitumisesta työmarkkinoille, ei ole varsinaisesti mitään uutta. Nyt käynnissä oleva maahanmuutto on kuitenkin tapahtunut nopeasti ja se on ollut hyvin laajamittaista. Lisäksi monet saapuvat Irakin ja Somalian kaltaisista lähtömaista, ja nimenomaan näistä maista saapuvien maahanmuuttajien työllistymisaste ei ole toistaiseksi ollut tyydyttävällä tasolla.

Maahanmuutto ja pakolaisten vastaanotto asettaa Euroopan suurten haasteiden eteen. Jotta voidaan varmistaa, että turvaa tarvitsevat myös saavat sitä – myös tulevaisuudessa – on tärkeää, että mahdolliset uudet kansalaiset saavat tietoa ja opastusta maissamme voimassa olevista oikeuksista ja velvollisuuksista. Nopea pääsy mukaan työelämään ja oman toimeentulon hankkiminen ovat tässä avainasemassa.

Kaikilla Pohjoismailla on omat ja toisistaan hiukan poikkeavat työmarkkinapoliittiset työkalupakkinsa ja perinteensä, eikä ole hyviä perusteita tai edes poliittista tahtoa luoda työmarkkinapoliittisia ratkaisuja, jotka olisivat täysin samanlaisia. Sitä vastoin katsomme, että voisi olla hyödyllistä käynnistää yhteinen keskustelu ja tehokas tiedonvaihto siitä, miten pakolaisten maahanmuuttoa maissamme hoidetaan. Tällaisessa pragmaattisessa realismissa on tilaa myös tehokkaille yhteisille suosituksille tarpeellisista uudistuksista ja poliittisista linjauksista.

Tässä kannanotossa pakolaisten maahanmuuttoa tarkastellaan työmarkkinapoliittisesta näkökulmasta. On selvää, ettei ilmiössä ensisijaisesti ole kyse taloudesta, työmarkkinoista tai julkisesta taloudesta. Työmarkkinoiden toiminta ratkaisee kuitenkin pitkälle sen, millainen kyky yhteiskunnillamme on tarjota tänne tuleville ihmisille pysyvästi paremmat elämisen mahdollisuudet. Sillä on myös ratkaiseva merkitys sille, miten suhtautuminen maahanmuuttajiin kehittyy.

Ohessa muutamia mahdollisia lähtökohtia ja ajatuksia työmarkkinapolitiikan linjauksille ja pohjoismaiselle yhteistyölle nykytilanteessa:

1) Ne turvapaikanhakijat, jotka ovat saaneet tai jotka tulevat todennäköisesti saamaan oleskeluluvan, tulee pyrkiä integroimaan työmarkkinoille mahdollisimman nopeasti ja pysyvästi. Vain sillä tavoin voidaan välttyä siltä, että pakolaisten maahanmuutto ei aiheuta painolastia julkiselle taloudelle. On syytä toimia poliittisesti turvapaikanhakijoiden määrän vähentämiseksi, mutta tämä pyrkimys ei saa kuitenkaan horjuttaa työmarkkinapolitiikkaa, jonka tavoitteena tulee olla tulijoiden nopea integroiminen työmarkkinoille.

2) Koska monien turvapaikanhakijoiden tuottavuus ja osaaminen on ainakin aluksi heikkoa, on syytä kriittisesti kokeilla ja tutkia uusia tapoja sallia alhaisempien ammattitaito- ja osaamisvaatimusten matalapalkkatyö. Myös Ruotsin finanssipoliittinen neuvosto on hiljattain antanut saman suosituksen. Varsin yleinen näkemys on, että tämänhetkisten työllisten palkan ei odoteta laskevan, vaikka työmarkkinoille tulee uusia ryhmiä. Palkka riippuu yksilön tuottavuudesta, eikä nykyisen työvoiman tuottavuus heikkene, vaikka työvoiman määrä kasvaa. Tähän kysymykseen liittyy monia väärinkäsityksiä, joten poliittisen kannan esiin nostamisella olisi asiassa rakentava merkitys. Myös matalapalkkatyön täydentäminen palkkatuella on mielenkiintoinen kysymys pohdittavaksi.

3) Erityishuomiota tulee kiinnittää uusiin ratkaisuihin, jotka edistävät maahanmuuttajien pääsyä työmarkkinoille. Ensisijaisesti kyse on esimerkiksi alhaisemmista alkupalkoista sekä helpommasta pääsystä oppisopimuskoulutuksen piiriin. Myös ammatillisen koulutuksen yhdistäminen työssä oppimiseen tulee toteuttaa aiempaa paremmin. Nämä ovat aloitteita, joita kansantaloustieteilijät eri maissa, muun muassa Ruotsissa ja Saksassa, ovat viime aikoina esittäneet. Pyrkimyksenä ei saa kuitenkaan olla palkkajärjestelmien tai työmarkkinasääntöjen eriytyminen sen perusteella, onko henkilö maahanmuuttaja vai ei. Tämä olisi perustavaa laatua olevien oikeusperiaatteiden vastaista. Pohjoismailla on erilaiset tavat säännellä vähimmäispalkkoja ja jokaisen maan on löydettävä omat ratkaisunsa. Tavoitteena tulee olla luoda samat mahdollisuudet kaikille – ei sellainen järjestelmä, jossa on toisen luokan kansalaisia.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1688/tillväxt

Tekijä(t):
Konservatiivinen ryhmä

Käsittelijä:
Kasvu ja kehitys Pohjolassa -
valiokunta

Dnro 16-00272-2

4) Työmarkkinapoliittiset uudistukset ja toimenpiteet tulee päinvastoin suunnata koskemaan koko työmarkkinoita. Emme halua luoda kaksia työmarkkinoita, vaan toimia sopimusvapauden periaatteiden mukaisesti. Vaikka maahan saapuvat turvapaikanhakijat tarvitsevat monessa mielessä erityistoimia, pohjoismaisen työmarkkinapolitiikan tulee pohjimmiltaan olla universaali. Eri ryhmiä ei saa kohdella yksin alkuperän perusteella eri tavoin. Jos maahan saapuvia turvapaikanhakijoita kohtaan sovelletaan erityissäännöksiä, kuten alhaisempaa alkupalkkaa, niiden tulee olla määräaikaisia ja riippuvaisia esimerkiksi ajasta, jonka henkilö on ollut uudessa maassa. Yleisesti ottaen lähtökohdan tulee olla se, että hyvistä työmarkkinapoliittisista uudistuksista hyötyvät niin maahanmuuttajat kuin nykyiset työntekijät.

5) Vaikka monet maahanmuuttajat työllistyvät ainakin aluksi matalapalkkatöihin ja tarvitsevat koulutusta, turvapaikanhakijoiden joukossa on myös monia hyvin koulutautuneita henkilöitä. Siksi on tärkeää huolehtia siitä, että heidän koulutuksensa validoidaan eli tunnustetaan ja että sitä tarvittaessa nopeasti täydennetään niin, että henkilöt pääsevät työmarkkinoille ja voivat alkaa luoda parempaa elämää itselleen ja olla siten mukana rakentamassa yhteiskuntaa.

6) On tärkeää tehdä yhteistyötä maahanmuuttajien edustavien järjestöjen ja ammattiyhdistysliikkeen kanssa. Lopullisen vastuun kantavat kuitenkin hallitukset ja kansalliset parlamentit.

7) Onnistuneen työmarkkinaintegraation merkitystä ei voi aliarvioida. Ranskan ja Belgian terrori-iskujen tutkimuksista käy ilmi, että väkivaltaisen jihadismi on vahvasti kytköksissä pitkäaikaistyöttömyyteen ja köyhissä lähiöissä kasvaneisiin nuoriin, jotka ovat menettäneet tulevaisuudenskonsa. Väkivaltaisen jihadismin sanoma ei vetoa ensisijaisesti teologisessa mielessä syvästi uskovaisiin henkilöihin, vaan niihin, jotka eivät ole löytäneet paikkaansa koulutusjärjestelmässä ja työmarkkinoilla. Osallistava talouskasvu on ratkaisevan tärkeää sekä yksilön mahdollisuuksien että kestävästi yhteiskunnan luomisen kannalta. Työssä on kyse muustakin kuin toimeentulosta. Oma palkka, jolla tulee toimeen, on itsenäisyyden perusta. Työpaikka on monelle tärkeä sosiaalinen yhteisö oman lähiperheen ulkopuolella. Tämä on yhtä tärkeää sekä uusille maahanmuuttajille että maassa jo asuville. Osallistavan yhteiskunnan avulla voidaan myös ehkäistä ääri-ideologioiden syntyä.

8) Pohjoismaiden neuvosto pohtii sitä, pitäisikö resursseja suunnata yhteiseen tutkimus- ja dokumentaatiohankkeeseen, jonka avulla pohjoismaisten tutkijoiden olisi helpompi tehdä analyyseja pakolaisten maahanmuutosta, mistä olisi apua päättäjille kaikissa Pohjoismaissa. Pohjoismaiset benchmark-vertailuanalyysit ja parhaat käytänteet kootaan yhteen ja dokumentoidaan. Pakolaisten maahanmuuton tulisi olla tärkeä teema Pohjoismaiden neuvoston tulevilla kokouksilla.

Kööpenhaminassa 13. lokakuuta 2016

Bengt Morten Wenstøb (H)

Bente Stein Mathisen (H)

Brynjar Níelsson (Sj.)

Elín Hirst (Sj.)

Hans Wallmark (M)

Heidi Nordby Lunde (H)

Juhana Vartiainen (kok.)

Lars-Arne Staxäng (M)

Lena Asplund (M)

Michael Tetzschner (H)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Rasmus Jarlov (KF)

Susanna Koski (kok.)

Sylvi Graham (H)

Thomas Finnborg (M)

Wille Rydman (kok.)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1688/tillväxt

Tekijä(t):

Konservatiivinen ryhmä

Käsittelijä:

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -
valiokunta

Dnro 16-00272-2